

психологічних знань, висуває не теорія кримінального права і не законодавець, а слідча і судова практика.

Михайленко Р.В., доцент кафедри філософії права та юридичної логіки НАВС, кандидат філософських наук, доцент

УСУСПІЛЬНЕНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ФОРМА СВОБОДИ

Свобода у марксизмі виступає як економічна незалежність. Матеріалізм будує філософсько - історичну концепцію, що розглядає історію людського суспільства з точки зору еволюції розподілу праці, еволюції різних її форм, усвідомлених як форми людського спілкування. Усуспільнена власність - найвищий пік цієї еволюції і свободи. Згідно Марксу, розподіл праці виступає як необхідний атрибут, в більше чи менше розгорнутій формі притаманний всім історичним формам праці. І в тій мірі, в якій він був притаманний відомим нам історичним формам праці, в тій же мірі, по Марксу, їм було притаманне і відчуження. Ця цілісність системи протистоїть людині в якості чужої і незалежної від них сили. Практично суб'єктом праці в історії виступало суспільство в цілому, і це знаходило своє вираження в тому, що форми людського спілкування, що базувалися на неусвідомлених людських зв'язках, завжди протиставлялися окремим індивідам як незалежним від них, до яких вони повинні були підлаштовуватися, зживатися з ними. У всіх випадках в якості продуктивної сили виступає перш за все сама людина, що буде суспільно з іншими відношення в міру розвитку своєї історично сформованої сутності, розгортанню якої заважають готові відношення склавшихся суспільств із формалізованими суспільними зв'язками. І до тих пір, поки в тій чи іншій сфері соціального життя складалась можливість або творити нові відношення, що відповідали потребі розвинутих індивідів, або розвивати старі відносини в тому ж напрямку, люди виступали

як самодіяльні, невідчужені індивіди. Зняти відчуження, що характерне для всіх без виключення сфер капіталістичного суспільства (оскільки у всіх цих сферах сили індивідів протистоять самим індивідам), - це означає ліквідувати розподіл праці і приватну власність, взаємно обумовлюючі своє існування. А здійснити це можливо позитивно усунувши працю як таку, замінивши її самодіяльністю людей, котра має своїм джерелом потребу особистості в універсальному розвитку своїх здібностей. Саме ця самодіяльність і передбачає усупільнення власності як процес розвитку сутнісних сил людини і людського суспільства.

Усупільнена власність з необхідністю покличе до життя і усупільнену владу, де відбуватиметься процес здійснення діалектичної суперечності: усупільнення індивідуального (колективного) та індивідуалізації (колективізації) суспільного, про що зазначалося вище. Цей процес саме і є вирішенням діалектичної суперечності між державою та громадянським суспільством.

Справжнє завдання, що складає сутність економічної свободи полягає в тому щоб створити умови для дійсного засвоєння кожним індивідом всього багатства культури, накопиченого в рамках приватної власності. При цьому все накопичене, що мається тут на увазі, - це не лише сума певних речей, які знаходяться у формальному володінні, а сукупність тих діяльних, творчих здатностей, котрі в цих речах "опредмечені", а в умовах приватної власності - відчужені. Перетворити власність приватну у власність усупільнену - у власність всього суспільства - це означає перетворити її в реальну власність кожного індивіда, кожного члена суспільства, бо в іншому випадку суспільство як таке буде розглядатися ще як дещо абстрактне, як щось відмінне від реальної сукупності всіх індивідів з яких воно складається. Також є безперечним, що Маркс ніколи у своїй творчості не розглядав перетворення приватної власності в державну власність в якості кінцевої мети суспільства, а лише як перший необхідний крок на шляху до створення суспільства без держави, без насильницьких форм регламентації людської життєдіяльності.